

Waarom crisisbelastingen op superrijken geen oplossing zijn

2011/64
28 | 08 | 2011

Marc De Vos
Director Itinera Institute

Beleggingsgoeroe Warren Buffet, één van de rijkste Amerikanen, vindt dat zijn land hem meer moet belasten in de strijd tegen de crisis. In Frankrijk deed een klikje superrijken, aangevoerd door de erfgenamer van het l'Oréal-imperium, het aanbod van een crisisbijdrage uit erkentelijkheid voor de kansen die hun land hen heeft geboden. Ze gaven een vingerkootje en de regering nam prompt een arm. Sarkozy komt met een belastingpakket dat voor bijna de helft uitsluitend de rijkere Fransen – lang niet alleen de grootste fortuinen – doet bloeden. Als het regent in Parijs, dan druppelt het in Brussel: alvast de gerespecteerde Etienne Davignon wil Buffet en co best achterna.

Kijk, dat is nu eens hoe we de crisis uitgerekend niet moeten aanpakken. Laat mij beginnen met die nobele miljardairs. Als die zeer weinig belastingen betalen dan is dat omdat zij en hun bedrijven gebruik maken van omwegen en achterpoortjes in de belastingwetgeving, die de gewone sterveling niet heeft. Ze mogen dat doen – uiteraard – maar niemand verplicht het hen. Ze kunnen perfect meer bijdragen door minder te manipuleren. Hun oproep voor een tijdelijke crisisbijdrage is een schaamlapje dat de grote onderliggende realiteit van belasting-

ontwikking onbedekt laat.

Laten we wel wezen: weinigen onder ons betalen belastingen als we ze legaal kunnen vermijden. Bedrijven zijn het zelfs aan hun aandeelhouders verplicht winsten te maximaliseren en dus belastingen te minimaliseren. Wie naar belastingen kijkt, moet daarom vooral vereenvoudigen en uitzonderingen elimineren, zodat we opnieuw transparant kunnen zien wie wat betaalt en waarop. We moeten belastingen dus diepgaand hervormen alvorens er nieuwe uit te vinden. Dat zal ook

“

Wie naar belastingen kijkt, moet vooral vereenvoudigen en uitzonderingen elimineren. We moeten belastingen dus diepgaand hervormen alvorens er nieuwe uit te vinden.

”

de economie dienen. Nu wordt veel tijd, energie en geld artificieel besteed aan ontwijkingsconstructies. Die constructies baden ook allemaal een stuk in rechtsonzekerheid, wat fraudebestrijding bemoeilijkt en het investeringsklimaat verziekt. Allemaal verlies dat we kunnen missen als kiespijn.

We moeten ook beseffen dat deze crisis per saldo vooral een uitgavencrisis is. Alles bij elkaar geteld, staan belastingdruk, overheidsomvang en sociale uitgaven in Europa dichtbij of zelfs boven hun historische piek. Frankrijk heeft een groter overheidsbeslag dan Zweden en heeft in dertig jaar geen budget in evenwicht gekend. Dat land leeft vooral boven zijn stand en het staat daarmee model voor de algemene euro-malaise. Meer belastingen gaan tijdelijk meer budget geven. Maar ze zijn een zwakgebod dat de kern van het probleem ontloopt. De fundamentele oplossing vergt een betere overheid en een betere economie. Belastingverhogingen zijn daarvoor geen hefboom maar een obstakel.

Het is belangrijk dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Maar we gaan de

crisis alleen maar ombuigen in nieuwe vooruitgang door meer sterke schouders te krijgen. In Europa en in België is ons probleem niet zozeer dat megarijken à la Buffet te weinig belastingen betalen. Ons probleem is vooral dat we te weinig ondernemers van dat kaliber voortbrengen. Ons probleem is dat, ware Bill Gates hier geboren geweest, hij wellicht nooit Bill Gates zou zijn geworden. Duurzame jobs komen van een Steve Jobs en van al die kleinere ondernemers die nooit de spotlights halen en altijd naarstig voortdoen. Kortom: het is met innoveren en ondernemen dat we de boel uiteindelijk gaan recht trekken.

Dat voert ons terug naar de selecte club van zakenmensen-miljardairs. Het is uiteraard nobel om zich solidair te willen tonen. Het is ook verdedigbaar een extra inspanning te vragen van de allerrijksten als onderdeel van een totaalpakket aan crisismaatregelen. Maar het is toch bijzonder triestig wanneer gelauwerde zakenlieden die in het hart van de nijverheid staan, niet verder geraken dan meer belastingen om de crisis aan te pakken. Ideeën zijn veel meer waard dan geld. Spreek met eender welke succesvolle ondernemer of doorgewinterde CEO en je krijgt een litanie van voorbeelden hoe het hier anders kan of elders beter draait. Welnu, bun-

“

Meer belastingen zijn een zwaktebod dat de kern van het probleem ontloopt. De fundamentele oplossing vergt een betere overheid en een betere economie.

”

del al die ervaringsdeskundigheid en doe voorstellen – groot en klein – om de economie te verbeteren. Verlaat de begane paden en debatteer met de vakbonden over nieuwe visie en strategie: we zijn samen in de crisis gesukkeld en we moeten er samen uit klauteren.

Wie ondertussen het familiefortuin wil aanspreken om terug te geven aan het land, kan best dat andere voorbeeld van Warren Buffet volgen. Samen met Bill Gates staat hij achter “The Giving Pledge”, waarbij rijke Amerikanen minstens de helft van hun fortuin aan goede doelen geven. Dat is andere koek dan de symboolgeste van een tijdelijke crisisbijdrage aan vadersstaat. Het is een machtige en duurzame hefboom voor maatschappelijke vooruitgang op de meest diverse terreinen, die ondertussen de samenleving breed cementeert. Het symboliseert de grootsheid van een land dat – in de woorden van zijn 19de-eeuwse ondernemer-filantroop Andrew Carnegie

– staat voor **“the freedom to get rich and the duty to give it away”**. Zolang de Verenigde Staten die cyclus blijven cultiveren, hebben ze een paar lengtes voor-sprong op de rest, en de grootste kans om ook deze crisis vooraan uit te komen.

Marc De Vos doceert aan de UGent en is de directeur van het Itinera Institute, denktank voor duurzame economische groei en sociale bescherming (www.itinerainstitute.org) Twitter @devosmarc

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur